

[Finansministeren.]

Jeg vil vedrørende spørgsmålet om procenten naturligvis give hr. Aksel Larsen ret i, at det er lettere at dele med 10, end det er at dele med 9, i hvert fald sådan som vort talsystem er; derom skal der ikke være nogen diskussion. Men har jeg givet ham ret så langt, vil jeg sige, at der er jo dog også en provenumæssig forskel, og spørgsmålet er altså, om den ene fordel opvejer den anden fordel. Og dér kan det godt være at en finansminister er tilbøjelig til ligesom at se mest på den fordel, der direkte kommer i hånden ved at bruge en lidt skæv brøk som $\frac{1}{9}$, fremfor at betale 400-500 mill. kr. for i stedet at arbejde med $\frac{1}{10}$.

Hr. Sigsgaard spurgte mig om straffebestemmelsernes anvendelse. Jeg vil gerne undersøge spørgsmålet og give udvalget underretning herom. Jeg tror allerede, jeg har besvaret hr. Sigsgaards spørgsmål om, hvorvidt jeg tror, at det hjælper på bekæmpelsen af skattesnyderiet, at vi har fået denne momslov. Det er klart, at dér, hvor man snyder med momsen, fordi man er i stand til at gøre det, hjælper det heller ikke ret meget over for skattesnyderiet, men for alle de virksomheder — og det er dog langt, langt de fleste — der ikke har gode muligheder for at unddrage sig momsbetalinger, er momsen og vil momsen i stigende grad blive en faktor, der styrker vore ligningsmyndigheder og giver os et bedre og et mere realistisk beskatningsgrundlag.

Jeg har tidligere nævnt heri det høje ting, at vi i august måned har udsendt et cirkulære til toldvæsenet, altså forbrugsafgiftsbestyrerne rundt omkring, dem, der forvalter denne lovgivning, om, at når man er ude at kontrollere virksomhederne for at se, om deres momsregnskaber er i orden, så skal man lægge mærke til den samlede regnskabsførelse og indberette til den lokale ligningsmyndighed, såfremt regnskabsførelsen har været mangelfuld, således at man derigennem kan få et praj om, at der er noget, der skal undersøges ud over momsproblemet i den pågældende virksomhed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om afgift af spiritus.

(Lovforslaget (nr. 119) findes i tillæg A. sp. 2593, fremsættelsen i tidenden sp. 2380).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om afgift af spiritus, vin og øl.

(Lovforslaget (nr. 120) findes i tillæg A. sp. 2583, fremsættelsen i tidenden sp. 2380).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Egon Jensen: Man kan sige, at finansministerens lovforslag ikke ligefrem vækker vild begejstring. I og for sig kunne vi godt have undværet dette forslag. I stedet for at få et mindre antal love får vi altså nu én mere, idet man deler loven om vin, spiritus og øl i to. Det var ellers den modsatte vej, vi skulle.

Finansministeren siger i bemærkningerne, at der er tale om en forenkling, og det skal jeg villigt medgive, men man gyser ved tanken om forenklingens virkninger, hvis man fortsætter denne linje. Det er klart, at når man fra en kombineret liter- og værdiafgift går over til alene en literafgift baseret på alkoholindhold, ja, så er dette en forenkling, men det er et spørgsmål, om det er en rigtig forenkling.

Vi ville ikke have noget imod, at man ventede, til man havde et mere klart billede af, hvad man har til hensigt på afgiftsbeskatningsområdet. Hvor langt vil regeringen gå med denne ensidige omlægning, som indtil nu kun har haft til følge, at billige varegrupper bliver dyrere og dyre varegrupper bliver billigere, eller sagt på jævnt dansk, at de mindre velbeslåede må betale, da de alligevel ikke har råd til at købe de dyre spirituosa, som bliver nedsat, og der

[Egon Jensen.]

ikke bliver solgt stort mere af det dyre af den grund? Stort set så sker ændringen jo efter devisen, at hvad vi sætter til på gryn-gerne, det henter vi ind på karrusellerne.

Jeg har godt nok bemærket mig, at finansministerens „køb dansk“-propaganda ligesom har sneget sig ind i dette lovforslag, idet snaps og akvavit beskattes efter en lavere skala, nemlig 81 kr. 30 øre, i stedet for 120 kr. pr. liter for spiritus med alkoholindhold på 100 pct. Det skal finansministeren ikke høre ondt for, men man kan ikke undlade at få en mistanke om, at det er dette, der skal få resten til at glide ned sådan rent lovmæssigt, for vi vil da alle sammen være med til at gøre drammen billigere. Skam få den, som ikke vil være med!

Men her har man altså en differentieret afgift. Det afviste man, da det drejede sig om chokolade- og sukkervareafgiften, men her kan det altså pludselig lade sig gøre. Det drejer sig for snapsens vedkommende, har jeg forstået, om en beskeden nedsættelse af prisen på 1 kr. 49 øre og 3 kr. for henholdsvis halv- og helflasker. Til gengæld stiger spritfabrikkernes andre produkter såsom CLOC Gin og CLOC Vodka med 3 kr. 60 øre og ca. 4 kr. Det fremgår også af den opstillede tabel, at de dyre cognacmærker falder med fra godt 5 kr. til godt 12 kr., medens både indført gin, portugisisk cognac og whisky stiger fra 5 kr. til 9 kr. Selv om den dyre cognac falder med disse beløb, er jeg helt sikker på, at der ikke kommer et nyt publikum hertil, men jeg er temmelig sikker på, at der bliver et mindre publikum til de billigere spiritusvarer. Nu ved vi jo, at de mange udenlandsrejser har givet den danske befolkning eller i hvert fald et bredt udsnit af den andre drikkevaner end før, hvor det var øl og snaps, der var det dominerende, og det rammer man altså nu uden tilsyneladende at opnå andet.

Det er en forkert tendens, selv om vi taler om spiritus. Afgiften vender den tunge ende nedad, og det kan vi ikke være tilfreds med. For os er det spørgsmålet at undgå for store skævheder i afgiftsbelastningen i forhold til befolkningsgruppernes økonomiske formåen, og her retter man ikke op, men gør skævhederne mere udtalte.

Når man er inde på ændringer og skal have presset lovforslag igennem, hvorfor har man

så helt bevæget sig uden om det, der er så populært, f. eks. øl og bordvin? Her har man ikke bemærkninger at gøre og er ikke kommet med forslag. Er det sådan, at finansministeren har tanker i den retning? Nu kan vi jo beklage, at den billige spiritus bliver dyrere og den dyrere spiritus billigere, og så kommer jeg til at tænke på vittigheden om manden, der beklagede sig til forsikringsselskabet over, at han havde fået for lille erstatning, fordi hans ene ben var blevet kortere. Svaret var, at til gengæld var det andet så meget længere, men det er jo i og for sig en fattig trøst i denne forbindelse.

Jeg har tidligere udtalt, endda flere gange, at vi ikke er tilhængere af en sådan stykkevis løsning, men at vi ønskede på saglig vis at se på afgiftsbelastningen i bredere sammenhæng, men det mener finansministeren ikke kan lade sig gøre; det vil tage for lang tid, siger ministeren. Må jeg hertil sige, at hvor der er god vilje, er der også en vej, og selv om det skulle tage lidt længere tid, var det at foretrække for løsninger, der for os at se ingen løsninger er. Det er et vanskeligt og et ømtåligt område, vi bevæger os på, men netop derfor har vi tilbudt at medvirke til en bredere løsning, og det tilbud vil jeg anmode finansministeren om at overveje endnu en gang. Det er i og for sig ikke spørgsmål om bare at komme pø om pø med ændringer forskellige steder uden at have et overblik.

Ligesom i lovforslaget om ændring af chokolade- og sukkervareafgiften anfører finansministeren, at det af hensyn til erhvervet er nødvendigt, at lovforslaget færdiggøres inden udgangen af februar i år; for chokolade- og sukkervareafgiften var det inden jul. Ja men på den måde får vi jo ikke mulighed for en dybtgående revision, men kun for, som jeg sagde før, stykkevise løsninger, som vi tvivler på er holdbare, og som i hvert fald kan hindre andre og måske bedre løsninger. Men det må jo være efter den opfattelse, at det er finansministerens prioritering, og at folkettinget ikke får mulighed for at prioritere. Vi har aldrig i dette ting turdet forsøge en generel nedsættelse af afgifterne. Det kunne jo godt være, det ville give finansministeren flere penge i kassen, men man tør vel dårligt tænke så utraditionelt i disse tider.

Selv om det ikke hører ind under dette lovforslag, vil jeg gerne stille et spørgsmål

[Egon Jensen.]

til finansministeren — det har også noget med afgifter at gøre. Spørgsmålet er, om finansministeren har planer om at nedsætte afgiften på pap og papir. Det er måske mere nødvendigt af hensyn til beskæftigelsen og konkurrencen på tryksager og emballage end f. eks. dette lovforslag. For mig at se ville det ikke gribe meget ind i afgiftsbeskattningen, og måske kunne man undlade at sende en hel del arbejdere til udlandet. Jeg kan ikke gå i enkeltheder, men jeg spørger, om finansministeren har tanker i den retning.

Som man har forstået af mine bemærkninger, kan mit parti ikke svinge sig op til nogen form for begejstring for disse lovforslag og ville hellere have været dem foruden, indtil en bedre og en bredere løsning kunne nås. De rammer en hel del mennesker og hjælper kun de få, som alligevel ville købe den spiritus, der bliver sat ned. Men regeringen har jo stemmer til at gennemføre lovforslagene, det erkender vi.

Finansministeren og dermed regeringen har tilsyneladende — det har i hvert fald de to seneste afgiftslovforslag åbenbart — lagt sig fast på det standpunkt, at man hele tiden skal ramme de billigere varegrupper. Er der overhovedet muligheder for ændringer i lovforslaget, som ikke bare er redaktionelle, eller er der her som før tale om lovforslag, der i og for sig bare er en ekspeditionssag, men som af hensyn til formalia skal gå over folketinget? Det får vi vel nærmere oplysning om, enten af ministeren her eller under udvalgsarbejdet.

Erik Hansen (Vejle amt): Det af finansministeren fremsatte forslag til lov om afgift af spiritus går i det væsentligste ud på en forenkling af bestående lov. Ifølge lovforslaget skal afgiften af spiritus i fremtiden beregnes alene som en mængdeafgift, d. v. s. en afgift pr. l af 100 pct. alkoholstyrke, mod nu en afgift, der dels er beregnet som en literafgift, dels en engrosafgift, hvori også literafgiften indgår.

Lovforslagets gennemførelse vil derfor betyde en stærk forenkling, der vil lette regnskabsførelsen betydeligt. Det vil i første række komme de pågældende virksomheder til gode, men vil samtidig betyde en ikke uvæsentlig arbejdsbesparelse og

give toldvæsenet bedre kontrol med de virksomheder, man ifølge loven skal kontrollere.

I lovforslaget opereres der med to forskellige afgiftssatser, én for akvavit og snaps, der er på 81 kr. 30 øre pr. l af 100 pct. alkoholstyrke, og en for al anden spiritus på 120 kr. pr. l af 100 pct. alkoholstyrke. Den lavere afgiftssats for akvavit og snaps må ses på den baggrund, at hvis man kun havde haft én afgiftssats, i dette tilfælde den højeste, ville det komme til at betyde en stigning i prisen for den danske akvavit og snaps, hvorimod tilsvarende importerede varer ville opnå en ret betydelig afgiftsnedsættelse.

Det kan vel normalt være betænkeligt at skulle arbejde med to forskellige afgiftssatser, idet det kan give anledning til tvivl om, efter hvilken sats afgiften skal beregnes. Men i det foreliggende tilfælde er man i stand til skarpt at kunne adskille de to varegrupper fra hinanden, og ydermere er det i lovforslagets § 3 nærmere defineret, hvad man forstår ved akvavit og snaps, og hvor stort det højest tilladte ekstraktindhold må være. Derfor kan vi anbefale, at der i dette tilfælde arbejdes med to forskellige afgiftssatser.

Selve omlægningen af afgiftsberegningen vil ikke få nogen, eller i hvert fald meget ringe, betydning for statskassen, hvorimod den vil medføre nogen forskydning i priserne inden for de forskellige varegrupper; jeg kan herom henvise til bemærkningerne i lovforslaget. Men når afgiften for en stor del har været beregnet af engrosprisen, vil det betyde, at de dyre varer bliver billigere og de billigere dyrere. Den foreslåede afgiftsændring, der som nævnt er en literafgift beregnet efter alkoholindholdet, må siges at være den mest retfærdige afgiftsberegning, man kan finde for det pågældende område, idet afgiftens størrelse efter den foreslåede beregningsmåde udelukkende vil være baseret på varens kvalitet. Det må siges at være en bedre og mere retfærdig afgiftsberegning end den nuværende, hvor afgift efter værdi i engrosleddet har kunnet medføre en konkurrence på afgiften ved en kunstig nedsættelse af prisen. Den foreslåede omlægning vil give mulighed for en forøget konkurrence, idet afgiften nu ikke får nogen som helst indflydelse på salgsprisen.

[Erik Hansen (Vejle amt).]

Lovens ikrafttrædelsesdato er foreslået til den 1. april dette år. Den 1. april er efter min mening et dårligt tidspunkt, da den falder et par dage før påske, og hvis befolkningen, hvad der vil være meget naturligt, vil vente med at købe akvavit og snaps, til den er blevet billigere, er der kun to dage før påske at ekspedere i, og det vil give både spritfabrikkerne og detailhandelen en del fordelingsvanskeligheder. Detailhandelen kan ikke på to dage nå at få nye, billigere varer frem og må derfor blive nødsaget til at sælge med tab, hvis ikrafttrædelsesdatoen ikke ændres, da der ikke i lovforslaget er tale om nogen refusion af afgiften på lagerbeholdningen. Jeg vil foreslå — men vi kan selvfølgelig drøfte det i udvalget — at datoen rykkes lidt frem.

Det andet lovforslag, der er til behandling, er af teknisk art og er en følge af, at spiritusafgiftsberegningen tages ud af loven om afgift af spiritus, vin og øl og overføres til en selvstændig lov.

Med disse få bemærkninger kan jeg på det konservative folkepartis vegne anbefale begge lovforslagene til en hurtig og velvillig behandling.

Jens Frandsen: Jeg skal ikke gøre mange betragtninger over spiritusafgiftslovforslagets mere tekniske indhold, idet jeg vil mene, at bestemmelserne ikke skulle volde særlig store vanskeligheder, såfremt vi ellers kan enes om princippet for en omlægning fra både mængde- og pris- til en ren mængdebeskatning, og hvis vi da også kan enes om de foreslåede satser. Det oplyses i bemærkningerne, at lovforslaget har vundet tilslutning i den overvejende del af vin- og spiritusbranchen, og jeg går ud fra, at det er de prismæssige virkninger, der er grunden til, at nogle ikke har kunnet tiltræde det.

Det må være uimodsigeligt, at omlægningen fra den nuværende beskatning efter både mængde og pris ud fra de beskrevne regnskabs- og kontrolmæssige regler til en ren mængdebeskatning betyder en meget væsentlig forenkling og dermed arbejdsmæssig besparelse både i branchen og i departementet, og noget sådant kan jeg hilse med tilfredshed. Selvfølgelig kan betydningen heraf alene ikke begrunde, at

man laver loven om. Hvis det på andre områder viser sig at medføre konsekvenser, der måtte være uacceptable, vil forenklingen selvfølgelig ikke være nok. Når man som oplyst i bemærkningerne ud fra tekniske synspunkter ikke finder det muligt at opdele varegrupperne yderligere og heller ikke vil finde det foreneligt med vore internationale forpligtelser, må vi så ved accept af lovforslaget finde os i de prismæssige følger, der kommer ud af det. De prismæssige følger af de foreslåede satser for akvavit og snaps på 81 kr. 30 øre pr. l af 100 pct. alkoholstyrke og for andre varer på 120 kr. pr. l er oplyst i bemærkningerne.

Jeg har lyst til at føje til, at det jo ikke er noget nyt, at vi har andre satser for snaps og akvavit end for andre spiritusmærker. Der bliver tale om en mindre nedsættelse af afgiften for akvavit og snaps over hele linjen, i stedet for, som tilfældet er med de andre drikkevarer, at de dyrere varer får en nedsættelse, medens de billigere får en forhøjelse. De forbrugere, som under alle omstændigheder foretrækker billigere varer fremfor dyrere, vil nok være imod omlægningen, og det samme vil sikkert være tilfældet for de virksomheder, der har det overvejende salg af disse varer. Jeg må imidlertid anse disse konsekvenser for antagelige. Den nuværende lavere literafgift og den højere værdibeskatning rammer i særlig grad de dyrere varer af god kvalitet hårdt, så de bringes op i et særlig højt prisleje. Det er vist rimeligt at sige, at de også i forhold til de billigere — alt taget i betragtning — er bragt op i et særlig højt prisleje. Ved den foreslåede ændring anser jeg altså ikke prisforskellene for at blive urimelige. Man kan lige så vel ud fra andre synspunkter hævde, at de nuværende prisforskelle kan virke urimelige. Finansministeren oplyser om de provenumæssige virkninger, at der vil fremkomme et mindre eller slet intet provenutab i det første år. Ved overgangen vil de fulde virkninger naturligvis først vise sig senere, men såfremt forbruget holder sig inden for de beløbsmæssige størrelser, som vi kender nu, hvad der nok kan være grund til at tro, er virkningerne til at overse. Jeg kan med disse bemærkninger på venstres vegne anbefale lovforslaget og

[Jens Frandsen.]

tilsiige det en velvillig behandling i udvalget.

Det samtidig fremsatte lovforslag om ændring af lov om afgift af spiritus, vin og øl, der indeholder ændringer, som er af teknisk art og er konsekvenser af det først omtalte, kan jeg ligeledes anbefale til en velvillig behandling.

Dagmar Andreassen: Den foreslåede omlægning af spiritusafgiften fra en kombineret liter- og værdiafgift til en ren literafgift må fra vor side hilses med glæde, fordi den betyder en forenkling af afgiftssystemet. Der er områder nok, hvor administrationen bliver mere besværlig, så der er grund til at kippe med flaget, hver gang der sker en forenkling.

Den nuværende afgiftsform har mange ulemper. Selve den bestemmelse, at den største del af afgiften har været en vis procent af engrosprisen, har gjort det nødvendigt at fastlægge konkurrencehæmmende regler om avanceberegningen, sådan at et firma, der arbejder med en lav avance, alligevel ikke kunne opnå en voldsom nedsættelse af afgiften. Det er uheldigt, når man på den måde begrænser muligheden for konkurrence, og det skulle ikke ske efter de nye regler.

Da jeg første gang fik præsenteret værdiafgiftens væsen, havde jeg meget svært ved at forstå den, fordi afgiften skal lægges til, før den er beregnet. Under henvisning til en udtalelse af hr. Aksel Larsen ved behandlingen af det foregående lovforslag vil jeg sige, at det nemlig ikke er nok, at man kan regne ud, hvad man skal afregne; man skal også kunne regne ud, hvad man skal lægge til. Afgiften udgør i øjeblikket 58 pct. af prisen, efter at afgiften er lagt til. Finansministeren har været så elskværdig i bemærkningerne til lovforslaget at forklare os, at 58 pct. af udsalgsprisen svarer til 141 pct. af prisen på varen, før afgiften er lagt til. Det fremmer jo forståelsen — men det er trods alt nemmere at forstå momsen, når man får at vide, at man skal lægge 12½ pct. til varens værdi, og når den er lagt til, så udgør momsen 1/9 af det samlede fakturabeløb. I den hidtil gældende bekendtgørelse nr. 369 af 6. september 1967 har man sprunget mellemregningen over. Nu ved jeg godt, at der ikke er så forfærdelig mange vin-

handlere; men jeg vil alligevel ønske, at vi kun laver regler, som er til at forstå for dem, der vil læse dem, og ikke kun forbeholdt indviede kredse.

Afgift på spiritus og tobak kaldtes engang for giftskatter, og det er ikke logisk, at en giftskat ikke står i forhold til mængden af gift, i dette tilfælde alkohol, men derimod til den pris, man vil have for giften. Men sådan er det jo i dag; så ud fra en logisk betragtning er lovforslaget også et skridt i den rigtige retning.

Man har ikke fra regeringens side syntes, at man har kunnet tage skridtet fuldt ud, så man kun fik én literafgift. Spiritussen er delt op i to grupper, som vi har hørt af de tidligere ordførere, én for snaps og akvavit og én for en anden gruppe: likør, cognac og whisky. Det må vel være risikoen for overvæltning fra én forbrugergruppe til en anden forbrugergruppe, der har afholdt regeringen fra kun at lave én gruppe. Det kan jeg også godt se er betænkeligt, så hvis der virkelig er tale om, at det er forskellige mennesker, der drikker det ene og det andet, er der nok rimelighed i, at man har to grupper. Når man så har lavet en beskeden nedsættelse af prisen på snaps og akvavit, er det måske i håb om at få dem, der bruger denatureret sprit, til at gå over til afgiftsbelagt snaps. Vi må jo håbe, at det vil lykkes.

Lovforslag nr. 120 om afgift af spiritus, vin og øl indeholder tekniske ændringer som følge af lovforslag nr. 119 om afgift af spiritus. Vi er i mit parti meget positive over for lovforslagene; de indeholder nogle tekniske enkeltheder, som vi gerne vil drøfte og have belyst i et udvalg, og jeg kan love mit partis medvirken.

Aksel Larsen: Jeg tror, jeg må gentage, hvad mit partis ordfører allerede har sagt, da man behandlede den nu vedtagne lov om chokolade- og sukkervareafgifter: det er utilfredsstillende med disse stykkevise forslag om revision af forskellige punktafgiftslove. Det rigtige havde været at foretage en samlet behandling af problemet, en kulegravning, som man kalder det — og det rigtigste havde naturligvis været, om dette var sket ved et samarbejde mellem regering og folketing, sådan som mit parti også har foreslået det ved det forslag til beslutning, vi fremkom med i fjor. Jeg beklager, at rege-

[Aksel Larsen.]

ringen fremturer; den forbeholder sig, at den skal angive takten, den skal rive de enkelte områder ud, hvor man med en eller anden begrundelse kan foretage noget, der skal ligne en revision. Men på den måde bliver denne jungle ikke mere farbar, end den var før.

Nu ved jeg meget vel, at hvad den del af forbrugsbeskatningen, der må karakteriseres som punktskatter, angår, er det naturligvis spiritus, vin, øl, tobak og motorafgifter, der giver de mange og de store penge til det offentlige, og derfor er jeg også klar over, at det vel er begrænset, hvor stor en eventuel nedsættelse man kunne forvente på noget af disse områder, for at det ikke i alt for høj grad skulle påvirke statens finansielle situation. Jeg er klar over, at disse skatter ikke kan undværes, ihvorvel man kan diskutere deres størrelse.

Men der er så mange andre forbrugs-skatter, så mange andre punktafgifter, som kunne og burde undværes. Den socialdemokratiske ordfører har allerede nævnt papir og pap. Det forekommer mig, at hvis der er noget område, hvor man, efter at vi har fået momsen, som også er lagt på papir og pap, på bøger og alle produkter af papir og pap, kan tale om, at det er aldeles umoralsk at opretholde en særlig afgift på råmaterialet, så er det for papir og pap. Men det gælder ikke bare papir og pap, det gælder også en del andet. Jeg kunne naturligvis opregne alle de punktafgifter, mit parti foreslog ned-sat eller sløjfet i det forslag til beslutning, vi fremsatte i fjor; det skal jeg ikke gøre. Jeg vil bare nævne nogle enkelte af dem, som vi samtidig har fået som en art midlertidige forbrugsbegrænsende foranstaltninger, der imidlertid synes at have en tendens til at blive evige. Der er altså papir og pap, men der er også elektriske lamper, sikringer og tændstikker — for ikke at tale om afgift på konsum-is, gramfonplader o. lign. Det forekommer mig, at vi her har nogle punktskatter, hvis provenu ikke er overvældende stort, og som for visses vedkommende

— naturligvis ikke alles — endda er lidt svære at administrere. Det forekommer mig, at det er den kategori af punktskatter, der burde forsvinde, når vi har fået momsen. Jeg beklager meget, at regeringen søger at komme uden om problemet om en almindelig revision af forbrugsbeskatningen ved at komme med sine stykkevise forslag. Vi kan ikke på forhånd stille os sympatisk over for dem, og det er heller ikke sikkert, at vi kan erklære os enige i det, der er foreslået her.

Dette lovforslag har det ligesom lovforslaget om chokolade- og sukkervarer; det gør de dyre varer billigere og de billige varer dyrere — med en enkelt undtagelse, snapsen, som jeg skal komme tilbage til. Noget sådant kan man jo i almindelighed ikke stille sig sympatisk over for — selv om der måske nok er nogle, der kan mene, at visse af de billige spirituosa har en så ræddelig smag eller er så værdiløse i forskellig retning, at det såmænd ikke gjorde noget, om folk holdt op med at købe dem.

Men så vil jeg gerne sikre mig, at man nu her foretager noget, som er tilladeligt efter de internationale told- og afgiftsregler, Danmark er bundet til. Jeg tænker på dette her med at klassificere snaps o. lign. for sig og andre spirituosa for sig. Nu er det jo aldeles usandt, at det er af hensyn til de danske forbrugere og deres vaner, man vil beskatte snapsen mindre. Det er af hensyn til De danske Spritfabrikker; man kan lige så godt sige rent ud, at det er det hensyn, der har blandet sig i spirituslovgivningen herhjemme i jeg ved ikke hvor mange år: man har skullet sørge for, at den blev tillættelagt sådan, at dansk snaps kunne sælges billigere end adskillige andre spirituosa. Nu vel, vi kan diskutere, om vi skal tage det hensyn; men jeg synes lige så godt, det kan siges.

Men så er der det ved det, at forskellige, deriblandt fru Dagmar Andreasen, kommer og siger, at den beskatningsform, man nu vil vælge, nemlig mængdebeskatning i stedet for værdibeskatning, er retfærdig, for det

[Aksel Larsen.]

er jo en giftskat, og så må man kun regne med alkoholprocenten. Det ser altså ud til, at den gift, der findes som alkohol i Ålborg akvavit, er mindre skadelig for den menneskelige organisme end den samme giftprocent, hvis den befinder sig i en anden spiritus. Jeg kan ikke rigtig se logikken i det, og hvis der er nogen, der kan forklare mig det logisk, beder jeg dem om at gøre det; ellers beder jeg dem om at holde op med den snak om, at det er så velsignet, at vi nu beskatter det efter giftighed, for det gør vi altså aldeles ikke.

Jeg er ikke sikker på, at det er helt medholdeligt efter internationale aftaler at gøre det, man gør her — men det har man vel undersøgt, så det er det måske alligevel. Men så er jeg ikke sikker på, at det er helt rimeligt og logisk, og jeg har i hvert fald svært ved at forstå det, der står i lovforslagets § 3 om, at en vare omfattes af § 2, stk. 1, nr. 1, hvis den ikke har karakter af gin, vodka, genever, wacholder o. lign. Det går altså på, hvorvidt det er brændevin eller ikke brændevin. Ja, undskyld, men hvis ikke gin, vodka, genever og wacholdersnaps er brændevin, så ved jeg ikke, hvad det er. De kan være tilsat forskellige smagsstoffer — det er Ålborg akvavit også, det er Øverste også, det er Bommerlunder også, det er Lysholmer også — men i princippet er det snaps.

Jeg vil altså dels spørge, om man har sikret sig, at den forskel, der gøres i lovforslaget, er holdbar efter et internationalt kriterium, dels om regeringen virkelig mener, at det er rigtigt, at den gør en sådan forskel. Jeg er hverken repræsentant for CLOC Gin eller CLOC Vodka eller for udenlandsk gin eller udenlandsk vodka; men jeg kan altså ikke se andet, end at begge dele er brændevin. Forklaringen er måske den, at det er meget begrænset, hvad spritfabrikkerne sælger af gin og vodka; det, der drikkes af disse sorter, kommer vel udéfra.

Nå, dette skulle siges. Så kan jeg se på det helé, at det er afbalanceret fra regeringens side sådan, at der ikke skulle blive nogen finansielle følger af det; det skal give nogenlunde det samme som hidtil, i hvert fald på lidt længere sigt. Men dette tyder nu heller ikke i retning af en revision.

Når dette er sagt, må jeg tilføje, at jeg

tror, man skal overveje, om ikke disse afgifter, hvad enten man kalder dem giftskatter eller ikke kalder dem giftskatter, er kommet for højt op. Det er muligt, at man, hvis man så rent forretningsmæssigt på det, ville komme til det resultat, at hvis man satte disse afgifter ned, ville der blive solgt så meget mere, så staten fik flere penge. Det er i hvert fald noget, en finansminister kunne interessere sig for. Men hvis man ikke vil se sådan på det, skal man tage i betragtning, at hvis man skruer sådanne afgifter for højt op, hjælper ingen piller eller medicin; så vil folk forsøge ad ulovlig vej at skaffe sig varerne. Det er derfor, der sælges så meget aktivt kul. Det er derfor, der foretages så mange smuglerier. Nu foreligger der ganske vist ikke særlig mange oplysninger om indsmugling af spiritus ud over det, turister og lignende forsøger at indsmugle — og somme tider har de held til det og somme tider ikke; men der foreligger tilstrækkeligt om, hvordan det går med cigaretterne, og det er da ganske givet, at den smuglertrafik, der er på det område, ikke ville eksistere, hvis man ikke havde en så høj tobaksafgift, som man har. Nu kunne der måske gøres noget, i hvert fald imod det søgænde smugleri, hvis tolderne var noget bedre forsynet med hurtige både; men det er de nu engang ikke, for toldvæsenets både skal jo gøre nytte, og derfor behøver de ikke at være så hurtige. Militærets, som ingen nytte gør, kan derimod ikke benyttes af toldvæsenet. Jeg henstiller for øvrigt til finansministerens velvillige overvejelse, om ikke marinens hurtigbåde kunne gøre lidt nytte i bekæmpelsen af smugleriet.

Men tilbage til hovedsynspunktet: jeg tror, at årsagen til, at der begås så mange ulovligheder, det være sig ved at lave brændevin af denatureret sprit eller ved at smugle, er, at afgifterne er kommet for højt op. Jeg tror derfor, at man også af den grund skulle overveje, om man ikke burde foretage en anderledes revision end den, man her foreslår.

Det gælder naturligvis ikke kun det, man kalder spiritus, men også andre spirituøse drikke. Jeg er ikke som visse andre ordførere i stand til at betragte det andet lovforslag, lovforslag nr. 120 om afgift af spiritus, vin og øl, som en rent teknisk følge af lov-

[Aksel Larsen.]

forslag nr. 119 om afgift af spiritus. Man har nu delt loven i to dele, én om det, man kalder spiritus, og én om det, man kalder vin og øl. Det kan være meget rationelt, og det er sikkert rigtig udmærket; men det udelukker ikke, at folketingset kan beskæftige sig med, hvordan beskættningen af vin og øl skal være. Her tror jeg vi må have lov til at se på, om det f. eks. er rimeligt at opretholde den eksorbitant høje afgift af øl, og man bør se på, om det er rimeligt, at vi i Danmark skal have så dyr en drikkelig vin, som man har. Nu er der en vis tilbøjelighed til — og jeg ligger vel også under for den — i mange forhold at sige, at det er meget bedre i Sverige; men jeg kan altså ikke lade være med at gøre opmærksom på, at i Sverige søger man i hvert fald bevidst at gøre god vin billig med det resultat, at konsumtionen af god vin tager til. Det tror jeg er ganske godt for befolkningen, så jeg synes, folketingsudvalget skal benytte lejligheden til at overveje, om vi bør opretholde den beskættning af bordvine, vi har nu, og ligeledes den høje beskættning af øl.

Samtidig er der så en gunstig lejlighed til at kigge på restaurationsafgiften, for den er jo bibeholdt i lovforslag nr. 120. Som jeg allerede har antydnet ved behandlingen af det foregående lovforslag, kunne vi nok tænke os ved behandling af lovforslag nr. 120 at rejse spørgsmålet om, hvorvidt vi skulle lade restaurantafgiften bortfalde fuldstændigt. Det er vi tilhængere af. Jeg har mærket mig hr. Sigsgaards udtalelser om, at det, der er afgørende, er restauratørernes priser, som er så høje, at man slet ikke har råd til at gå på restaurant. Det får mig naturligvis til at sige, at så begriber jeg ikke, hvorfor han har sit kendskab til, hvad der foregår på de dyre restauranter, han omtalte i den anden del af sin foregående tale — dette være kun sagt i forbigående. Hvis man afskaffer restaurantafgiften fuldstændigt, tror jeg, det vil betyde en sådan mulighed for prisnedsættelse, at restaurantbranchen vil foretage denne prisnedsættelse og blive nødt til det, så det vil kunne konstateres. Hvis man derimod aftrapper restaurantafgiften, filer to procent i år og tre procent til næste år osv., er

dette naturligvis så lidt, at det muligvis ikke slår igennem på priserne.

Ja, dette er rent foreløbige bemærkninger; de lyder ikke sådan overvældende velvillige, og det kan de heller ikke være, for vi er uvillige over for regeringens bestræbelser for at forhindre en samlet og fornuftig, planmæssig revision af hele punktbeskættningen — og det søger regeringen at forhindre ved den måde, den kommer med sine lovforslag på.

Sigsgaard: Vi kan selvfølgelig kun være tilhængere af, at man bestræber sig på at gennemføre en teknisk forenkling også på det område, vi her taler om, og dermed skabe mulighed for en billigere administration. Men desværre er konsekvensen af bestræbelserne, at luksusvarerne, som det er sagt, bliver billigere på bekostning af den spiritus, der i dag er forholdsvis billig, og det er en linje, heller ikke vi kan acceptere, selv om regeringen har forsøgt at lappe på det for snapsens vedkommende.

Hr. Jens Frandsen mente, at de nye priser kan være lige så rimelige som de gamle, vi har i dag. Nu er det jo sådan, at nye priser i almindelighed sammenlignes med de gamle, og hvis man gør det, ser man, at det almindelige spiritusforbrug bliver gjort dyrere og luksusforbruget billigere. Det er det — for lige at præcisere det over for hr. Jens Frandsen — der forekommer urimeligt, og det er det, hr. Jens Frandsen synes er rimeligt.

Jeg har lige en sidebemærkning til den konservative ordfører, der synes, at det nye system er så vældig godt, for nu bliver afgiften gjort afhængig af kvaliteten og ikke af andet. Det er jo ikke rigtigt; afgiften bliver gjort afhængig af alkoholmængden, og det er vel ikke det samme som kvalitet. Personlig synes jeg, at der kan være andre, ikke uvæsentlige kvaliteter forbundet med spiritussmagen end lige netop alkoholprocenten. Det er altså heller ikke kvaliteten, man har set på fra regeringens side. Medmindre der kommer væsentlige ændringer under udvalgsarbejdet, kan regeringen ikke forvente en positiv indstilling fra VS til lovforslaget.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at efterlyse særlige bestræbelser på at gøre

[Sigsgaard.]

især vinen billigere; det glædede mig, at SFs ordfører også tog det emne op. Der er flere veje, man kan gå, og jeg skal føje nogle bemærkninger til hr. Aksel Larsens. I Sverige er det jo ikke kun den lavere beskatning, der gør, at vinen kan købes til vel cirka det halve af, hvad den koster her i landet. Det skyldes måske nok skatterne og afgifterne i væsentlig grad, men også de kæmpeindkøb, som det statslige monopol i Sverige er i stand til at foretage. Samtidig er den svenske vinimport fordelt på flere lande end den danske, og her kunne vi i hvert fald lære noget. Der kan importeres udmærket og billig vin fra Sydøsteuropa og fra Nordafrika, og det behøver ikke kun at være til at blande i anden vin. Jeg tror, man skal tænke på det, når man skal til at snakke om nye handelsaftaler.

Der er også den mulighed at nedsætte beskatningen, og det bør nok ske; dér er jeg enig med hr. Aksel Larsen. I det hele taget bør linjen være nedsættelse af prisen på vin — og gerne på øl også — i stedet for nedsættelse af prisen på cognac.

En sådan politik kunne også have en gunstig indflydelse på de samfundsmæssige problemer, der er forbundet med alkohol, og de er ikke så små. Dagbladene har blæst narkotikaproblemet helt uhyrligt op, og de er måske ligefrem med til at forøge det; men kendsgerningen er, at alkoholmisbruget er langt mere udbredt end „stof“-misbruget, det har bare ikke så god presse. F. eks. er antallet af 15—19-årige alkohollidende på alkoholklinikken på statshospitalet i Risskov mangedoblet i 1960'erne. I 1959 var kun én procent af klinikkens patienter mellem 15 og 19 år, i 1967 var det hele 6 pct., men det kan man ikke læse noget om i aviserne, det er der hverken mode eller salg i. Det var heller ikke tilfældigt, når svenskerne for nylig gennem deres storstilede kampagne prøvede på at få forbruget af alkoholholdige drikke lagt om, sådan at en større del af forbruget blev lagt på vin. Vi ville altså have været langt gladere, hvis finansministeren havde villet sætte vinafgiften ned i stedet for afgiften på de dyreste varer.

Finansministeren (Poul Møller): Jeg er desværre i den situation, at jeg kun kan

takke regeringspartierne ordførere for tilslutning og velvilje over for disse lovforslag, som har mødt så megen kritik fra de tre socialistiske partier side.

Hr. Egon Jensen gjorde vrøvl over, at man gjorde den billige vare dyrere og den dyre vare billigere. Når vi så gør en billig vare billigere, får vi at vide af den ene, at det gør vi enten af hensyn til forbrugerne eller af hensyn til spritfabrikkerne, det gør vi bare for at få det til at glide ned — altså spritten og det hele — og den anden, hr. Aksel Larsen, påstår, at det gør vi slet ikke, for at forbrugerne skal få billigere snaps; nej, det gør vi skam, for at spritfabrikkerne skal kunne leve. Vi har naturligvis slet ikke nogen ædle hensigter! Hvis derimod hr. Egon Jensen havde stillet forslag om at sænke snapsepriserne, var det selvfølgelig kun for forbrugernes skyld, og det samme ville være tilfældet for hr. Aksel Larsens vedkommende. Der er dog den fordel ved det, at hvad enten nu vores hensigt er at redde spritfabrikkerne eller hjælpe forbrugerne til noget billigere spiritus, så bliver resultatet det samme, for forbrugerne i hvert fald. Derfor har jeg lidt svært ved at forstå påstandene om, at det billige bliver dyrere; det rigtig billige bliver nemlig billigere. Man kan dog vist ikke komme uden om, at langt den største del af den billige spiritus, der drikkes her i landet, er akvavit. Hvis vi skal gøre mængden op af, hvad der drikkes af akvavit, i forhold til, hvad der drikkes af billig whisky, som ved dette lovforslag bliver dyrere, er forholdet vist 9:1, vil jeg tro. Den populære brændevin bliver altså billigere, men det spiller naturligvis ingen rolle for oppositionen: vi gør de billige varer dyrere, selv om vi sænker snapsepriserne.

Så bliver der tilrådet at prøve at gøre varerne billigere, så skal vi se forbruget stige. Men det er jo det, vi gør ved snapseforslaget, og så håber vi, at det giver resultat — selv om forbruget vel ikke bør stige så meget, at folk bliver alkoholister, for jeg forstod på hr. Sigsgaard, at det skulle vi skam især være forsigtige med og undgå — ikke ved at gøre varerne dyrere, men snarere ved at gøre dem billigere.

Vil man rationalisere, og det er jo lovforslagets hensigt, må man også ville midlerne. Det er klart for alle, og det er heller ikke

[Finansministeren.]

blevet bestridt under denne forhandling, at dette forslag betyder en forenkling af spritafgiften, både for erhvervslivet og for administrationen. I stedet for at skulle følge alle engrosvirksomheders forskellige prislister og have kontrol med, hvilke priser de tager for deres varer, får man nu en afgift, som straks kan kontrolleres og opkræves efter salgets mængde.

Så kan man spørge, om dette ikke er urimeligt over for dem, der hidtil har været i stand til at indarbejde på det danske marked en relativt billig whisky — og det er jo dem, hr. Egon Jensen og hr. Aksel Larsen har i deres tanker? Er det nu ikke urimeligt, at disse billige whiskymærker, der med meget held er blevet indarbejdet på markedet, skal gøres dyrere? Jo, men kan man ikke deroverfor sige: er det rimeligt, at vi har et afgiftssystem, der sætter de handlende i stand til at konkurrere på afgiften? Kan man ikke lige så godt sige, at afgiften bør være neutral? Der er jo rigelige muligheder for at konkurrere alligevel. Den, der kan sælge billigere, den, der kan sætte sin egen avance ned, den, der kan finde en billig vare i udlandet, har stadig mulighed for at sælge billigere på det danske marked. Derfor tror jeg, at man, hvis ikke man ligefrem har specielle interesser i det ene eller det andet, må sige, at der alt taget i betragtning er en afgiftsmæssig, rationaliseringsmæssig, fordel i, at man får et afgiftssystem, der er enkelt, og hvor der ikke længere kan konkurreres på selve afgiften. Fru Dagmar Andreasen nævnte et eksempel på, hvilke procenter det er, man opererer med; det er uheldigt, hvis man ved at gøre en vare 2 kr. billigere end konkurrentens i kraft af afgiftssystemet kan nå til en prisforskel på omkring 5 kr. i udsalg. Det princip, vi med lovforslaget her har fulgt, er det, som min forgænger, som vi alle sammen nærer den største respekt for, hr. Viggo Kampmann, gennemførte for vinafgiftens vedkommende. Det er præcis det samme princip, som dengang fik folketingets tilslutning. Derfor beder jeg alligevel folketingsudvalget om at tænke over, om der ikke er vundet noget, hvis man vil rationalisere, ved dette lovforslag.

Der er blevet rejst spørgsmål om pap- og papirafgifterne. Jeg vil meget gerne se

en sænkning af pap- og papirafgifterne, der jo indbringer godt 40 mill. kr. på årsbasis. Jeg er da villig til at forhandle med udvalget, om man kan finde dækning for dette beløb. For papir og pap gælder nemlig, så vidt jeg kan skønne, at hvis man skal gøre noget, skal man nok helt ophæve denne afgift, så dér kan man altså ikke fremføre den betragtning: hvis vi nedsætter afgiften, sælges der så meget mere. I øvrigt vil jeg heller ikke tro, at der vil blive solgt mere pap eller papir, selv om vi kun halverer pap- og papirafgifterne. Hvis vi skal væk fra denne afgift, som teknisk set er dårlig, er jeg altså villig til at forhandle med udvalget, om vi kan finde dækning på anden måde. Men ud fra den økonomiske linje, regeringen har lagt til rette, mener vi ikke, vi kan give afkald på væsentlige indtægter. Der er nævnt ét område i dag, hvor vi må give afkald på nogle indtægter, hvis disse forhandlinger skal føre til resultat, og det er restaurationsafgiften. Jeg må derfor mene, at hvis vi derudover skal give afkald på indtægter, må vi have dækning på anden måde.

Hr. Egon Jensen rejste spørgsmålet om ikrafttrædelsen. Jeg har sagt i fremsættelsestalen, at det for branchen ville være ønskeligt, om loven kunne vedtages så betids, at den kunne træde i kraft 1. april. Hr. Erik Hansen (Vejle amt) mente, det skulle være noget tidligere af hensyn til påskesalget. Jeg vil gerne sige, at regeringen ikke agter at gennemtvinge lovens vedtagelse til den ene eller anden dato. Det må tage den tid, man ønsker at tage i folketingsudvalget; når man så mener, det er færdigbehandlet i folketingsudvalget, må loven gennemføres, og så må folk i påsken lide under, at de ikke kan få en god cognac så billigt, som de kan efter påske — men det er da også rart at have sommeren at se hen til.

Med hensyn til punktskatter i øvrigt, som hr. Aksel Larsen var inde på, har jeg ikke noget imod at drøfte en række punktskatteproblemer i det udvalg, der arbejder med disse spørgsmål — men stadig væk under den forudsætning, at regeringen ikke kan give afkald på et provenu, hvis den økonomiske politik efter vort skøn skal lykkes. I den henseende må regeringen ved forhandlinger om afgifter vel have lov til at

[Finansministeren.]

sige, hvad der er dens vilje, så længe den har flertallet i folketinget bag sig.

Hr. Aksel Larsen spurgte mig, om det var tilladeligt at placere snapsen for sig — og det var vel, om det efter EFTA-regler og GATT-regler var tilladeligt. Vi har undersøgt dette, og jeg har talt flere gange med tolddepartementet om dette problem; man er ikke i tvivl om, at det er tilladeligt ud fra det synspunkt, at denne akvavitnedsættelse både kommer til at omfatte dansk og udenlandsk akvavit. Vi har jo allerede set, hvordan man nu i tillid til dette lovforslag er ved at indarbejde f. eks. engelsk akvavit på det danske marked; der kan altså være den fordel, at den engelske whisky fra dette firma, der bliver dyrere, bliver erstattet af en engelsk brændevin, der bliver billigere. Sådan går det altså med karrusellerne og gyngerne.

Med hensyn til Bommerlunder osv. kan man se i lovforslagets bemærkninger, at de følger den danske brændevin og falder ret betydeligt.

Spørgsmålet om samarbejde med søværnet kan jeg give oplysninger om i udvalget; det er naturligvis ikke sådan, at disse to væsener ikke hjælper hinanden. Jeg kan også oplyse i udvalget nøjagtigt, hvilke bevillinger vi har søgt på det kommende finanslovsforslag for at fremskynde en udskiftning af vore toldbåde for at kunne være mere effektive i bekæmpelsen af smuglerierne.

Hr. Aksel Larsen var inde på spørgsmålet om det aktive kul. Jeg håber, at man i løbet af kort tid har fundet denatureringsmetoder, som ud fra et afgiftsmæssigt synspunkt er bedre og mere agtværdige. Øl- og vinafgiftslovsforslaget er naturligvis fremlagt til forhandling i folketingsudvalget, men stadig væk ud fra det synspunkt — i hvert fald hos mig — at vi ikke kan gå med til nedsættelse af vinafgifter eller ølafgifter, uden at der bliver anvist dækning herfor.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne takke for lovforslagernes behandling. Jeg håber, vi kan få en udbytterig udvalgsbehandling om lovforslagernes principper og øvrige indhold.

Egon Jensen: Jeg takker finansministeren for bemærkningerne om, at han er parat til at se på pap- og papirafgifterne; så kan vi få lejlighed til også at se på, hvilke virkninger afgiften har. Jeg har en fornemmelse af, at den har temmelig alvorlige virkninger for den pågældende industri. Jeg er også glad for, at det ikke er finansministerens hensigt, at lovforslaget skal gennemtrumfes inden udgangen af februar. Derimod sagde finansministeren ikke noget om, hvorvidt der overhovedet var mulighed for ændringer i lovforslaget. Jeg kan ikke på stående fod komme med de ændringsforslag, der eventuelt ville blive tale om — men jeg har en fornemmelse af, at der ikke er mulighed for ændringer.

Så var finansministeren inde på nogle lidt harcelerende bemærkninger om snapsen. Jeg gør opmærksom på, at jeg endda rakte en blomst til finansministeren, selv om den måske kunne opfattes som en blomst med torne; jeg sagde, at finansministeren ikke skulle høre ondt for det, men at de 1 kr. 50 øre næppe sådan ligefrem fik folk til at fare hen i vild hast og købe en hel masse snaps.

Men når finansministeren siger, at afgiften er neutral, kan jeg ikke være enig; den er neutral, hvad angår alkoholindholdet, men så holder det neutrale også op. Når finansministeren endelig siger, at forholdet mellem billig whisky og akvavit er 1:9, kan vi tales ved senere; jeg tror, forholdet er et andet, og folks drikkevaner ændres jo også.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Forste næstformand (Kaj Andresen): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de 2 lovforslag henvises til det fortsat bestående udvalg angående forslag til lov om afgift af chokolade- og sukkervarer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Forhøjelse af dagpengesatser m. v.) [af Krog Hansen m. fl.].

Valgt blev: *Asgar Jensen, Knud Bro, Gerda Møller, Simonsen, P. E. Eriksen, Jens Frandsen, Niels Jørgen Nielsen, Erik Hansen (Ålborg amt), Grethe Philip, Valbak, Erling Dinesen, Anker Jørgensen, Evald Kristensen, Helge Nielsen, Poul Nilsson, Bertel Pedersen og Krog Hansen.*

Første næstformand (Kaj Andresen): Der er ikke mere på dagsordenen.

Det er meddelt mig, at *Erhard Jakobsen* ønsker at udtræde af boligudvalget. Til nyt medlem har vedkommende gruppe udpeget *Axel Ivan Pedersen*, som herefter er valgt.

Endvidere har *Ejner Nielsen* meddelt, at han ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om vandforsyning. Hertil har vedkommende gruppe udpeget *Axel Ivan Pedersen*, som herefter er valgt.

Endelig har *Poul Dalsager* meddelt, at han ønsker at udtræde som stedfortræder for Lindberg i investeringsudvalget. Til at indtræde som ny stedfortræder har vedkommende gruppe udpeget *Axel Ivan Pedersen*, som herefter er valgt.

Det er meddelt mig, at *Orla Pedersen* ønsker at udtræde som stedfortræder i det udenrigspolitiske nævn. Til at indtræde som ny stedfortræder for J. O. Krag i nævnet i stedet for Orla Pedersen har vedkommende gruppe udpeget *Axel Ivan Pedersen*. Jeg udbeder mig tingets samtykke til at lade valget foretage i indeværende møde. Dersom ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet. Den pågældende er herefter valgt.

Endvidere er det meddelt mig, at *Jørgen Peder Hansen* ønsker at udtræde som stedfortræder for Lindberg i udenrigspolitisk nævn. Til ny stedfortræder har vedkommende gruppe udpeget *Bundvad*. Jeg udbeder mig tingets samtykke til også at lade dette valg foretage i indeværende møde. Dersom ingen gør indsigelse, betragter jeg

samtykket som givet. (Ophold). Det er givet. Den pågældende er herefter valgt.

Det er meddelt mig, at *Niels Mørk* med stedfortræder *Helge Nielsen* ønsker at udtræde af Nordisk Råd. Til nyt medlem har vedkommende gruppe udpeget *Bundvad* og som ny stedfortræder *Niels Mørk*. Jeg udbeder mig tingets samtykke til ligeledes at lade disse valg foretage i indeværende møde. Dersom ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet. De pågældende er herefter valgt.

I skrivelse af 9. d. m. meddeler disponent *Henry Møller*, at han er villig til at modtage det ved folketingsmand J. Hindkjær Pedersens død ledigblevne mandat som medlem af folketinget.

Medlemmer af folketinget *Bundvad, Albertsen, Erlig Dinesen, Lis Groes, Anker Jørgensen, Evald Kristensen, Waldemar Laursen, Niels Mørk, Helge Nielsen* og *Bertel Pedersen* har meddelt mig, at de ønsker til socialministeren at stille følgende forespørgsel:

„Vil socialministeren gennemføre en socialpolitik, der opfylder følgende hovedkrav?

1. Pensionerne føres omgående à jour på grundlag af lønudviklingen.
2. Der gennemføres en automatisk regulering af pensionerne, fradragsreglerne lempes, og de afskaffes helt for invalidepensionernes vedkommende.
3. Der sikres ret til førtidspension til alle, der af sociale, helbreds- eller erhvervs-mæssige grunde er særlig vanskeligt stillet.
4. Med start i 1970 gennemføres over 8 år en 50 pct.s forhøjelse af pensionerne gennem en værdifast tillægspension. Denne nyordning følges op af en tjenestemandslignende pension til alle.
5. Der sikres en egentlig erstatning for de indtægtstab, som sygdom, arbejdsløshed og ulykkestilfælde forvolder.
6. Boligforholdene for pensionister og enlige mødre må forbedres. Antallet af kollegieværelser og andre boliger til unge under uddannelse bør forøges.

Socialdemokratiets forslag om opførelse af 18.000 sociale boliger om året samt regulering af boligsikringsordnin-